Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

9 päivänä syyskuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Sosiaalipolitiikka — Direktiivi 2000/78/EY — Yhdenvertainen kohtelu työssä ja ammatissa — 2 artikla, 3 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 6 artiklan 1 kohta — Ikään perustuva välitön syrjintä — Tuomareiden peruspalkka — Siirtymäjärjestelmä — Uudelleenluokittelu ja myöhempi eteneminen — Erilaisen kohtelun jatkuminen — Oikeuttamisperusteet

Asiassa C-20/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgericht Berlin (Saksa) on esittänyt 12.12.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.1.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Daniel Unland

vastaan

Land Berlin,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), J. L. da Cruz Vilaça ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.4.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Daniel Unland, edustajanaan Rechtsanwalt M. Quaas,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Möller,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Hesse,

— Euroopan komissio, asiamiehinään T. Maxian Rusche, D. Martin ja M. Kellerbauer,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö ja sitä täydentävä pyyntö koskevat yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL L 303, s. 16) 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Daniel Unland ja Land Berlin (Berliinin osavaltio) ja jossa on kyse sen tuomiopiirin tuomareiden uudelleenluokittelusta ja ylentämisestä heihin sovellettavassa uudessa palkkausjärjestelmässä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2000/78 1 artiklan mukaan direktiivin ”tarkoituksena on luoda yleiset puitteet uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa”.

4 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä ’yhdenvertaisen kohtelun periaatteella’ tarkoitetaan, ettei minkäänlaista 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa

a) välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin 1 artiklassa tarkoitetun seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai voitaisiin kohdella vertailukelpoisessa tilanteessa;

_ _”

5 Direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdan c alakohdassa täsmennetään, että tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä ovat erityisesti ”työolot ja -ehdot, myös irtisanominen ja palkka”.

6 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

Tällaista erilaista kohtelua voi olla erityisesti:

a) erityisten työhönpääsyä ja ammatillista koulutusta koskevien ehtojen sekä työehtojen, myös irtisanomis- ja palkkaehtojen, käyttöön ottaminen nuorille ja ikääntyville työntekijöille sekä työntekijöille, joilla on huollettavia, heidän työelämään pääsynsä tukemiseksi tai heidän suojelunsa varmistamiseksi,

b) ikään, ammatilliseen kokemukseen tai palveluajan pituuteen liittyvien vähimmäisehtojen asettaminen työhönpääsylle tai tiettyjen työhön liittyvien etujen saaminen;

– –”

7 Direktiivin 2000/78 16 artiklan a alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan.

Saksan oikeus

Virkamiesten palkkauksesta annettu aiempi liittovaltion laki

8 Virkamiesten palkkauksesta annettua liittovaltion lakia (Bundesbesoldungsgesetz), sellaisena kuin se oli voimassa 31.8.2006 (jäljempänä virkamiesten palkkauksesta annettu aiempi liittovaltion laki), oli edelleen sovellettava liittovaltion virkamiehiin ja tuomareihin 30.6.2011 asti, ja Berliinin osavaltion virkamiehiin ja tuomareihin 31.7.2011 asti sellaisena kuin se oli siirtymäjärjestelmää koskevassa versiossa Berliinin osalta (Bundesbesoldungsgesetz in der Überleitungsfassung für Berlin, jäljempänä BBesG Bln:n aiempi versio).

9 Virkamiesten palkkauksesta annetun aiemman liittovaltion lain 38 §:ssä, jonka otsikko oli ”Peruspalkan laskenta”, säädettiin seuraavaa:

”(1) Peruspalkka lasketaan ikätasojen mukaan, jollei palkkajärjestelmässä määrätä kiinteistä palkoista. Ikätason mukainen peruspalkka maksetaan sen kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien, jolloin henkilö saavuttaa asianomaisen iän.

(2) Jos tuomari tai syyttäjä otetaan palvelukseen sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 35 vuotta, peruspalkka lasketaan tosiasiallisen iän perusteella, josta vähennetään puolet niistä täysistä ikävuosista, jotka ovat kuluneet sen vuoden, jolloin tuomari tai syyttäjä on täyttänyt 35 vuotta, ja sen vuoden päättymisen välillä, jolloin hänet otetaan palvelukseen – –.

(3) Tuomari ja syyttäjä, joka ei ole vielä täyttänyt 27:ää vuotta, saa palkkaluokkansa alkupalkkaa niin kauan, kunnes hän on saavuttanut ikätasossa etenemiseen edellytetyn iän.

(4) Jollei 2 momentin toisesta ja kolmannesta virkkeestä muuta johdu, henkilön ikään lisätään puolet ajanjaksoista, joiden kuluessa hänellä ei ollut oikeutta palkkaan hänen täytettyään 35 vuotta – –.”

Berliinin osavaltion virkamiesten palkkauksesta annettu uusi laki

10 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta (Gesetz zur Besoldungsneuregelungsgesetz für das Land Berlin – Berliner Besoldungsneuregelungsgesetz) 29.6.2011 annetun lain mukaan kyseisen osavaltion tuomareihin, jotka olivat jo palveluksessa 1.8.2011 (jäljempänä vanhat tuomarit), sovelletaan erilaisia säännöksiä kuin tuomareihin, jotka ovat tulleet palvelukseen tämän ajankohdan jälkeen (jäljempänä uudet tuomarit).

– Uusien tuomareiden palkkauksesta annettu alueellinen säännöstö

11 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain I §:n 1 momentilla muutettiin BBesG Bln:n aiempaa versiota. Uusien tuomareiden palkkausta säännellään siis viimeksi mainitun lain uudella versiolla (jäljempänä BBesG Bln:n uusi versio). Sen asian kannalta merkitykselliset säännökset ovat seuraavat:

”38 §: Peruspalkan laskenta

(1) Tuomareiden ja syyttäjien peruspalkka määräytyy tasojen mukaan, jollei palkkajärjestelmässä määrätä kiinteistä palkoista. Seuraavalle tasolle eteneminen määräytyy kokemusajanjaksojen perusteella.

(2) Tämän lain soveltamisalaan kuuluvaan palkkaan oikeuttavan ensimmäisen nimityksen yhteydessä vahvistetaan lähtökohtaisesti palkkatason 1 mukainen peruspalkka, jollei aiempien ajanjaksojen huomioon ottamisesta 38a §:n 1 momentin mukaisesti muuta johdu. Palkkataso vahvistetaan kirjallisella hallintopäätöksellä, ja se tulee voimaan sen kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien, jolloin nimitys tulee voimaan.

(3) Peruspalkka nousee kolmen vuoden kokemusajanjakson jälkeen palkkatasolla 1, kahden vuoden kokemusajanjakson jälkeen palkkatasoilla 2–4 ja kolmen vuoden kokemusajanjakson jälkeen palkkatasoilla 5–7. Ajanjaksot, joina henkilö ei ollut oikeutettu palkkaan, myöhentävät palkkatasoilla etenemistä vastaavasti, jollei 38a §:n 2 momentissa muuta säädetä.

– –”.

– Vanhojen tuomareiden palkkauksesta annettu säännöstö

12 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain II §:n 1 momentin mukaisesti Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevasta siirtymäjärjestelmästä 29.6.2011 annetussa laissa (Berliner Besoldungsüberleitungsgesetz, jäljempänä BerlBesÜG) määritellään yksityiskohtaiset säännöt vanhojen tuomareiden luokittelulle uuteen järjestelmään sekä näihin tuomareihin sovellettavat siirtymätoimenpiteet.

13 BerlBesÜG:n 2 §:ssä, jonka otsikko on ”Luokittelu peruspalkan tasoille ja siirtymätasoille palkkausjärjestelmän A palkkaluokissa”, säädetään seuraavaa:

”(1) Virkamiehet luokitellaan 1.8.2011 seuraavissa momenteissa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti [Berliinin osavaltion virkamiesten palkkauksen uudistamisesta annetun lain] liitteessä 3 säädetyille peruspalkan tasoille tai siirtymätasoille sen viran perusteella, jossa he olivat 31.7.2011 ja jonka mukaiseen peruspalkkaan heillä olisi ollut oikeus 1.8.2011 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta 8.7.2010 annetun lain 2010/2011 (GVBl. s. 362, 2011 s. 158) nojalla. Edellä ensimmäistä virkettä sovelletaan analogisesti palkattomalla lomalla oleviin virkamiehiin, joiden osalta perusteena käytetään virkaa ja peruspalkkaa, joihin heillä olisi ollut oikeus, jos loma olisi päättynyt 31.7.2011.

(2) Virkamies luokitellaan edellä 1 momentin mukaisesti sille peruspalkan tasolle tai siirtymäpalkkatasolle, joka vastaa seuraavaan suurempaan euromääräiseen kokonaislukuun pyöristetyn peruspalkan määrää. Jos tämä luokittelu ei ole mahdollinen, virkamies luokitellaan seuraavaksi korkeammalle peruspalkan tasolle tai siirtymäpalkkatasolle – –”

14 BerlBesÜG:n 5 §:ssä, jonka otsikko on ”Luokittelu peruspalkkatasoille ja siirtymäpalkkatasoille palkkaluokissa R 1 ja R 2”, säädetään seuraavaa:

”Palkkaluokkaan R 1 tai R 2 kuuluvat tuomarit luokitellaan [Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain] liitteessä 4 säädetyille peruspalkan tasoille tai siirtymätasoille sen viran perusteella, jossa he olivat 31.7.2011 ja jonka mukaiseen peruspalkkaan heillä olisi ollut oikeus 1.8.2011 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta annetun lain 2010/2011 nojalla. 2 §:n 1 momentin toista virkettä ja 2–4 momenttia sovelletaan vastaavasti.”

15 BerlBesÜG:n 6 §:ssä, joka koskee myöhempää etenemistä, säädetään seuraavaa:

”(1) Luokiteltaessa tuomari [Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain] liitteessä 4 tarkoitetulle palkkatasolle peruspalkan perusteella, joka vastaa vähintään palkkaluokkien R 1 ja R 2 ikätasoa 3 (peruspalkka, johon tuomarilla olisi ollut oikeus 1.8.2011 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta annetun lain 2010/2011 nojalla), hänet luokitellaan seuraavaksi korkeammalle palkkatasolle, tai luokiteltaessa jollekin liitteessä 4 tarkoitetulle peruspalkan siirtymätasolle, siihen liittyvä palkkataso saavutetaan ajankohtana, jolloin henkilö olisi saavuttanut seuraavaksi korkeamman ikätason [BBesG Bln:n aiemman version] 38 §:n 1 momentin mukaisesti. Tästä ensimmäisestä etenemisestä alkaa [BBesG Bln:n uuden version] 38 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä säädetty etenemisen kannalta merkityksellisen kokemusajanjakson laskenta.

(2) Edellä 1 momentista poiketen [BbesG Bln:n uuden version] 38 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä säädetty etenemisen kannalta merkityksellinen kokemusajanjakso alkaa luokiteltaessa peruspalkan, joka vastaa palkkaluokan R 1 ikätasoja 1 ja 2 (peruspalkka, johon henkilöllä olisi ollut oikeus 1.8.2011 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta annetun lain 2010/2011 nojalla), perusteella siitä, kun henkilö luokitellaan [Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain] liitteessä 4 tarkoitetulle palkkatasolle 1.

(3) Edellä 1 ja 2 momentista poiketen luokiteltaessa tuomari palkkatason 4 siirtymätasolle tai luokiteltaessa palkkatason 4 siirtymätasoa seuraaville palkkatasoille tai siirtymätasoille, kokemusajanjaksoja lyhennetään kulloinkin yhdellä vuodella palkkatasolta 5 lukien.

(4) Edellä 1 momentista poiketen luokiteltaessa tuomari [Berliinin osavaltion virkamiesten palkkausta koskevan lainsäädännön uudistamisesta annetun lain] liitteessä 4 tarkoitetulle palkkatasolle 1 edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä luokiteltaessa tuomari [tämän lain] liitteessä 4 tarkoitetulle palkkatasolle 2 peruspalkan perusteella, joka vastaa palkkaluokan R 1 ikätasoa 4, johon tuomarilla olisi ollut oikeus 1.8.2011 Berliinin osavaltion virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta annetun lain 2010/2011 nojalla, kokemusajanjaksoa palkkatasossa 4 pidennetään yhdellä vuodella.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Unland on 19.2.1976 syntynyt Berliinin osavaltion palveluksessa oleva tuomari. Hänet otettiin palvelukseen virkamiesten palkkauksesta annetun aiemman liittovaltion lain nojalla 29 vuoden ikäisenä ja hänet luokiteltiin 1.8.2011 BerlBesÜG:n säännösten mukaisesti uuteen palkkausjärjestelmään.

17 Kantaja vaati 17.12.2009 päivätyssä kirjeessään Berliinin osavaltiolta palkkaluokkansa korkeimman palkkatason mukaisen palkan maksamista hänelle taannehtivasti ajanjaksolta, jolta se ei vielä ole vanhentunut. Zentrale Besoldungs- und Vergütungsstelle der Justiz (tuomioistuinlaitoksen palkkatoimisto) hylkäsi hänen vaatimuksensa 12.1.2010 tekemällään päätöksellä. Kantaja teki päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka Kammergerichtin presidentti hylkäsi 7.5.2010 tekemällään päätöksellä.

18 Kantaja nosti tämän jälkeen 5.6.2010 Verwaltungsgericht Berlinissä (Saksa) kanteen, jossa hän väitti, että häntä syrjitään iän perusteella, ikään perustuvaa palkkausta koskevan säännöksen vuoksi. Hän katsoo erityisesti, että sekä virkamiesten palkkausta koskeva aiempi liittovaltion laki että uuteen palkkausjärjestelmän luokittelua koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat unionin oikeuden vastaisia, ja vaatii näin ollen palkkaluokkansa ylimmän palkkatason mukaista palkkaa. Hän vaatii tämän palkan maksamista tulevaisuudessa ja myös taannehtivasti jälkikäteisenä maksuna vähintään vuoteen 2009 saakka.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tältä osin, ovatko pääasiassa kyseessä olevat kansalliset säännöstöt yhteensoveltuvia unionin oikeuden ja erityisesti direktiivin 2000/78 kanssa siltä osin kuin näiden säännöstöjen väitetään voivan aiheuttaa direktiivissä kiellettyä ikään perustuvaa syrjintää.

20 Näissä olosuhteissa Verwaltungsgericht Berlin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko Euroopan unionin primaarioikeudessa ja/tai johdetussa oikeudessa, tässä erityisesti direktiivissä 2000/78/EY, tarkoitettua sellaista ikään perustuvaa syrjintää, joka ei ole oikeutettua, koskevaa kattavaa kieltoa tulkittava siten, että se koskee myös osavaltion palveluksessa olevien tuomarien palkkausta koskevia kansallisia säännöksiä?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Seuraako kyseisestä unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinnasta, että kansallisessa säännöksessä, jonka mukaan nimitettäessä tuomari virkaansa hänen peruspalkkansa määräytyy hänen ikänsä perusteella ja sitä myös korotetaan myöhemmin hänen ikänsä perusteella, on kyse ikään perustuvasta välittömästä tai välillisestä syrjinnästä?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden kyseinen tulkinta esteenä sille, että tällaisen kansallisen säännöksen oikeutuksena on lainsäätäjän tavoite palkita työkokemus ja/tai sosiaaliset kyvyt?

4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi: Mahdollistaako unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta – niin kauan kuin syrjimätöntä virkamiesten palkkauslainsäädäntöä ei ole otettu käytäntöön – jonkin muun oikeudellisen seurauksen kuin sen, että syrjityille maksetaan taannehtivasti palkkaa heidän palkkaluokkansa korkeimman palkkatason mukaan?

Johtuuko syrjintäkiellon rikkomisen oikeudellinen seuraus tässä yhteydessä unionin primaarioikeudesta ja/tai johdetusta oikeudesta, tässä erityisesti direktiivistä 2000/78/EY, sinänsä vai perustuuko kyseinen oikeus unionin oikeuteen sisältyvän jäsenvaltion vastuun mukaisesti ainoastaan siihen, että unionin oikeudessa määritellyt vaatimukset on pantu täytäntöön puutteellisesti?

5) Onko unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta esteenä kansalliselle toimenpiteelle, jonka mukaan oikeus (taannehtivaan) maksuun tai vahingonkorvaukseen edellyttää, että tuomarit ovat esittäneet vaateen viipymättä?

6) Jos ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi: Seuraako unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinnasta, että laki, jossa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, joiden nojalla vanhat tuomarit luokitellaan uudessa järjestelmässä palkkatasolle pelkästään heidän vanhan (syrjivän) palkkausjärjestelmänsä nojalla siirtymäajankohtana saamansa peruspalkan määrän perusteella ja joissa palkkatasoilla etenemisessä ei oteta huomioon tuomarin kokemusaikaa kokonaisuudessaan vaan ainoastaan tälle siirtymäsäännösten voimaantulon jälkeen kertynyt kokemusaika, merkitsee ikään perustuvan syrjinnän jatkumista siihen saakka, kunnes tuomari saavuttaa korkeimman palkkatason?

7) Jos kuudenteen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta esteenä tämän jatkuvan erilaisen kohtelun oikeuttamiselle lainsäätäjän tavoitteella, jonka mukaan siirtymäsäännöksillä ei ole tarkoitus suojata (ainoastaan) vanhan tuomarin siirtymäajankohtana saavuttamia etuja vaan (myös) suojata vanhaan palkkauslainsäädäntöön perustuvaa olettamusta siitä, millaisiksi työuran aikaisten ansioiden odotetaan kussakin palkkaluokassa muodostuvan, ja maksaa uusille tuomareille parempaa palkkaa kuin vanhoille tuomareille?

Voidaanko vanhojen tuomareiden jatkuva syrjintä oikeuttaa sillä, että vaihtoehtoisesta sääntelystä (myös vanhojen tuomareiden sijoittamisesta palkkatasoille yksilöllisesti kokemusajan perusteella) aiheutuisi suhteellisen suuri hallinnollinen taakka?

8) Jos seitsemänteen kysymykseen vastataan kieltävästi: Mahdollistaako unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta – niin kauan kuin syrjimätöntä palkkausjärjestelmää ei ole otettu käytäntöön myös vanhojen tuomareiden kohdalla – jonkin muun oikeudellisen seurauksen kuin sen, että vanhoille tuomareille maksetaan taannehtivasti ja jatkuvasti palkkaa heidän palkkaluokkansa korkeimman palkkatason mukaan?

9) Jos ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi ja kuudenteen kysymykseen kieltävästi: Seuraako unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinnasta, että siirtymäsäännökset, joiden nojalla vanhat tuomarit, jotka siirtymäajankohtana ovat saavuttaneet tietyn iän, saavat tietyltä palkkatasolta lähtien nopeammin palkankorotuksen kuin ne vanhat tuomarit, jotka olivat siirtymäajankohtana iältään nuorempia, merkitsevät ikään perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää?

10) Jos yhdeksänteen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta esteenä tämän erilaisen kohtelun oikeuttamiselle lainsäätäjän tavoitteella, jonka mukaan siirtymäsäännöksillä ei ole tarkoitus suojata siirtymäajankohtana saavutettuja etuja vaan ainoastaan vanhaan palkkauslainsäädäntöön perustuvaa olettamusta siitä, millaisiksi työuran aikaisten ansioiden odotetaan kussakin palkkaluokassa muodostuvan?

11) Jos kymmenenteen kysymykseen vastataan kieltävästi: Mahdollistaako unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden tulkinta – niin kauan kuin syrjimätöntä palkkauslainsäädäntöä ei ole otettu käytäntöön myös vanhojen tuomareiden kohdalla – jonkin muun oikeudellisen seuraamuksen kuin sen, että vanhat tuomarit saavat takautuvasti ja jatkuvasti saman palkankorotuksen kuin yhdeksännessä kysymyksessä mainitut etuoikeutetut tuomarit?”

21 Unionin tuomioistuimen kirjaamo toimitti kirjeellä 25.6.2014 ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle jäljennöksen tuomiosta Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005) ja kehotti sitä ilmoittamaan tämän tuomion valossa, halusiko se pysyttää ennakkoratkaisukysymyksensä.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vahvisti 19.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen 29.12.2014, että se pysyttää kysymyksensä, ja muotoili kolmannen kysymyksen uudelleen seuraavasti:

”Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko unionin primaarioikeuden ja/tai johdetun oikeuden kyseinen tulkinta esteenä tällaisen kansallisen säännöksen perusteltavuudelle?”

23 Näissä olosuhteissa unionin tuomioistuimen on lausuttava kaikista alun perin esitetyistä kysymyksistä, kolmannesta kysymyksestä sellaisena kuin se on uudelleen muotoiltuna.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiiviä 2000/78 tulkittava siten, että tuomareiden palkkaehdot kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

25 Tämä kysymys koskee direktiivin 2000/78 aineellista ja henkilöllistä soveltamisalaa.

26 Siltä osin kuin kyse on direktiivin aineellisesta soveltamisalasta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan – jossa säädetään, että unionille annetun toimivallan puitteissa kyseistä direktiiviä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä ovat työolot ja -ehdot, ja tämä ilmaus kattaa erityisesti irtisanomis- ja palkkaehdot – suhdetta SEUT 153 artiklan 5 kohtaan, jossa määrätään unionin toimivaltaa koskevasta poikkeuksesta sosiaalipolitiikan alalla siinä mielessä, ettei unioni saa toimia muun muassa palkkojen alalla.

27 Kuten unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 34 ja 35 kohta), SEUT 153 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu ilmaus ”palkka” on erotettava samasta direktiivin 2000/78 3 artiklan 1 kohdan c alakohtaan sisältyvästä ilmauksesta, joka kuuluu työehtoihin, eikä sillä tarkoiteta suoraan palkan määrän määrittämistä. Palkkaluokkiin ja -tasoihin luokittelua koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuja kansallisia sääntöjä ei siis voida jättää pois direktiivin 2000/78 aineellisesta soveltamisalasta.

28 Direktiivin henkilöllisestä soveltamisalasta on riittävää muistuttaa, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että tätä direktiiviä sovelletaan muun muassa kaikkiin henkilöihin julkisella sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien. On lisäksi kiistatonta, että tuomareiden virat kuuluvat julkiseen sektoriin.

29 Niinpä ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/78 3 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että tuomareiden palkkaehdot kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

Toinen ja kolmas kysymys

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla kussakin palkkaluokassa tuomarin peruspalkan taso määräytyy hänen palvelukseen ottamisensa yhteydessä hänen ikänsä perusteella.

31 Virkamiesten palkkauksesta annetun aiemman liittovaltion lain 38 §:n 1 momentin lisäksi, jossa säädetään, että peruspalkka lasketaan ikätasojen perusteella, pykälän 2 momentista seuraa, että jos tuomari tai syyttäjä otetaan palvelukseen sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 35 vuotta, peruspalkka lasketaan käyttämällä perustana hänen tosiasiallista ikäänsä, josta vähennetään puolet niistä täysistä ikävuosista, jotka ovat kuluneet sen vuoden, jolloin tuomari tai syyttäjä on täyttänyt 35 vuotta, ja sen vuoden päättymisen välillä, jolloin hänet otetaan palvelukseen. Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään lisäksi, että tuomari ja syyttäjä, joka ei ole vielä täyttänyt 27:ää vuotta, saa palkkaluokkansa alkupalkkaa niin kauan, kunnes hän on saavuttanut ikätasossa etenemiseen edellytetyn iän.

32 Tuomareiden peruspalkka vahvistetaan näin ollen palvelukseen otettaessa yksinomaan sen ikätason perusteella, johon he kuuluvat.

33 Unionin tuomioistuin tutki jo tuomiossaan Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005) kysymykset, jotka ovat samanlaiset kuin tässä asiassa esitetyt toinen ja kolmas kysymys, joten tästä seuraa, että unionin tuomioistuimen mainitussa tuomiossa antama vastaus on täysin sovellettavissa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pääasiassa esittämiin kysymyksiin.

34 Unionin tuomioistuin tutki näet kyseisen tuomion 39–51 kohdassa, merkitsikö virkamiesten palkkauksesta annettu aiempi liittovaltion laki direktiivin 2000/78 2 artiklassa ja 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua syrjintää, ja päätteli, että näin oli siitä syystä, että se, että virkamies luokitellaan hänen palvelukseen ottamisensa yhteydessä peruspalkan jollekin palkkatasolle hänen ikänsä perusteella, ylitti sen, mikä oli tarpeen kyseisellä lailla tavoitellun oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi.

35 Sillä, että pääasiassa kyseessä olevien säännösten tavoitteena on maksaa korvausta tuomareiden ammattitaidosta ja/tai sosiaalisista taidoista, ei tältä osin ole merkitystä.

36 Näin ollen toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla tuomarin peruspalkka määräytyy hänen palvelukseen ottamisensa yhteydessä yksinomaan hänen ikänsä perusteella.

Kuudes ja seitsemäs kysymys

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kuudennella ja seitsemännellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt vanhojen tuomareiden luokittelulle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että palkkataso, jolle heidät vastedes luokitellaan, määräytyy pelkästään sen peruspalkan määrän perusteella, jota he saivat aiemman palkkausjärjestelmän nojalla, vaikka tämä järjestelmä perustui tuomarin ikään perustuvaan syrjintään. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee erityisesti, voidaanko tästä laista seuraava erilainen kohtelu perustella tavoitteella, jossa on kyse siitä, että suojataan saavutettuja oikeuksia.

38 BerlBesÜG:n 5 §:stä seuraa, että luokiteltaessa vanhoja tuomareita peruspalkan tasolle tai siirtymätasolle uudessa järjestelmässä, otetaan huomioon vain aiempi peruspalkka. Vanhojen tuomareiden uudelleenluokittelu uudessa palkkausjärjestelmässä tapahtuu yksinomaan vanhassa järjestelmässä saavutetun ikätason perusteella.

39 On todettava, että mainittu pykälä voi jatkaa tuomareiden ikään perustuvaa erilaista kohtelua uudessa palkkausjärjestelmässä.

40 BerlBesÜG:n 5 §:n kaltaisella säännöksellä käyttöön otetuilla uudelleenluokittelua koskevilla toimenpiteillä, joiden nojalla uudelleenluokittelu perustuu vanhojen virkamiesten aiemmin saamaan palkkaan, joka puolestaan perustui ikään, jatketaan syrjivää tilannetta, jonka mukaan jotkut tuomarit saavat pienempää palkkaa kuin muut tuomarit, vaikka he ovat vertailukelpoisissa tilanteissa, vain sillä perusteella, että he olivat tietynikäisiä, kun heidät otettiin palvelukseen (ks. vastaavasti tuomio Specht ym., C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 56–58 kohta).

41 On siis tutkittava, voidaanko tällainen ikään perustuva erilainen kohtelu perustella direktiivin 2000/78 6 artiklan 1 kohdan kannalta.

42 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemasta tavoitteesta, jossa on kyse saavutettujen etujen suojaamisesta, on yhtäältä todettava, että tietyn henkilöryhmän saavuttamien oikeuksien suojaaminen on yleiseen etuun liittyvä pakottava syy (tuomio Specht ym., C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Toisaalta unionin tuomioistuin on jo todennut, että BerlBesÜG:n kaltaisella lailla voidaan saavuttaa asetettu tavoite, jossa on kyse saavutettujen oikeuksien pysyttämisen takaamisesta (tuomio Specht ym., C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 65–68 kohta). Se totesi tämän jälkeen, että kansallinen lainsäätäjä ei ole ylittänyt sitä, mikä oli tarpeen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, kun se BerlBesÜg:ssä hyväksyi siirtymäkauden poikkeustoimenpiteitä (tuomio Specht ym., C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 69–85 kohta).

44 Unionin tuomioistuimelle toimitetussa asiakirja-aineistossa ei ole mitään, mikä vaikuttaisi näihin toteamuksiin.

45 Kuten unionin tuomioistuimelle esitetyistä seikoista ilmenee, tuomareiden uudelleenluokittelu ei valitun menetelmän ja asetetun tavoitteen osalta poikkea Berliinin osavaltion virkamiesten uudelleenluokittelusta. BerlBesÜG:llä otettiin näet käyttöön sääntöjä, joita sovelletaan samalla tavalla tuomareihin, syyttäjiin ja virkamiehiin heidän uudelleenluokittelemisekseen.

46 Antamalla BerlBesÜG:n kansallinen lainsäätäjä uudisti perinpohjaisesti Berliinin osavaltion virkamiesten ja tuomareiden palkkausjärjestelmän. Tässä laissa säädetään vanhojen tuomareiden saavutettujen oikeuksien pysyttämiseksi heidän osaltaan siirtymäkauden poikkeuksesta, jonka nojalla kyseisten tuomareiden uudelleenluokittelu palkkatasoille tai siirtymäpalkkatasoille oli välitön (ks. vastaavasti tuomio Specht ym., C-501/12– C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 72 ja 73 kohta).

47 Koska virkamiesten palkkauksesta annetun liittovaltion aiemman lain 38 §:ää sovellettiin kaikkiin Berliinin osavaltion tuomareihin, kun heidät otettiin palvelukseen, tästä johtuvat syrjivät näkökohdat vaikuttivat potentiaalisesti kaikkiin tuomareihin (ks. vastaavasti tuomio Specht ym., C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005, 96 kohta). On siis pääteltävä, että virkamiesten palkkauksesta annetussa aiemman lain piirissä ei ole pätevää viitejärjestelmää ja että – toisin kuin pääasian kantaja väittää – ei ole olemassa sellaista ”nuorten tuomareiden” luokkaa, jota tässä laissa ja BerlBesÜG:ssä kohdeltaisiin epäsuotuisasti, eikä ”iäkkäämpien tuomareiden” luokkaa, jota näissä laeissa suosittaisiin.

48 Tällaisen uudelleenluokittelun yksityiskohtaisia sääntöjä on lisäksi pidettävä yhteensoveltuvina direktiivin 2000/78 16 artiklan a alakohdasta johtuvan velvollisuuden kanssa, jonka mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan.

49 Kuudenteen ja seitsemänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt vanhojen tuomareiden luokittelulle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että palkkataso, jolle heidät vastedes luokitellaan, määräytyy pelkästään sen peruspalkan määrän perusteella, jota he saivat aiemman palkkausjärjestelmän nojalla, vaikka tämä järjestelmä perustui tuomarin ikään perustuvaan syrjintään, siltä osin kuin tästä lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu voidaan perustella tavoitteella, jossa on kyse siitä, että suojataan saavutettuja oikeuksia.

Yhdeksäs ja kymmenes kysymys

50 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee yhdeksännellä ja kymmenennellä kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt vanhojen tuomareiden etenemiselle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että tuomarit, jotka siirtymäajankohtana ovat saavuttaneet tietyn iän, saavat tietyltä palkkatasolta lähtien nopeammin palkankorotuksen kuin ne tuomarit, jotka olivat siirtymäajankohtana iältään nuorempia. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa erityisesti selvittää, voidaanko tästä lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu perustella.

51 On todettava, että Saksan lainsäätäjä otti BerlBesÜG:n 6 §:ssä käyttöön erilaisen kohtelun uuteen järjestelmään siirtymisen ajankohtana saavutetun ikätason perusteella ja se teki näin sekä sen ajankohdan osalta, jolloin tapahtuu seuraava palkkatasolla eteneminen, että myöhempien kokemusajanjaksojen laskennan osalta.

52 Siltä osin kuin kyse on ensimmäisestä palkkatasoilla etenemisestä uudessa palkkausjärjestelmässä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä toteamuksista käy ilmi, että BerlBesÜG:n 6 §:n 1 ja 2 momentin mukaan niiden tuomareiden osalta, jotka oli vanhassa järjestelmässä siirtymisajankohtana luokiteltava ikätasolle 1 tai 2, eli niiden tuomareiden osalta, jotka olivat kyseisenä ajankohtana alle 31-vuotiaita, kokemusajanjakso alkaa kulua alusta uudelleenluokittelun ajankohtana. Sen sijaan tuomareiden, jotka oli luokiteltu uudelleen peruspalkan perusteella vähintään ikätasolle 3 ja jotka olivat siis jo täyttäneet 31 vuotta, seuraava palkkatasoilla eteneminen tapahtuu ajankohtana, jolloin he olisivat vanhan palkkajärjestelmän mukaan saavuttaneet seuraavaksi korkeamman ikätason.

53 Siltä osin kuin kyse on myöhemmästä etenemisestä uudessa palkkausjärjestelmässä BerlBesÜG:n 6 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään palkkatasosta 5 lukien palkkatasoilla etenemisen edellyttämien kokemusajanjaksojen lyhentämisestä sen edellytyksen lisäksi, että vanhat tuomarit oli alun perin luokiteltu vähintään uuden palkkausjärjestelmän siirtymätasolle 4.

54 Kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä toteamuksista käy ilmi, on niin, että koska vain ne tuomarit, jotka olivat vähintään 39-vuotiaita siirtymäajankohtana, voivat hyötyä tästä aikavälin lyhentämisestä edetäkseen palkkatasoilla, kun taas tuomarit, jotka eivät olleet saavuttaneet tätä ikää uudelleenluokittelun tapahtuessa, jäävät tämän säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle, minkä lisäksi heidän on odotettava yksi vuosi pidempään saavuttaakseen asianomaisen korkeamman palkkatason, on todettava, että pääasiassa kyseessä olevasta lainsäädännöstä seuraa direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu välittömästi ikään perustuva erilainen kohtelu.

55 On siis tutkittava, voidaanko tällainen ikään perustuva erilainen kohtelu perustella direktiivin 2000/78 6 artiklan 1 kohdan kannalta.

56 Saksan hallituksen huomautuksista ilmenee tältä osin, että BerlBesÜG:n 6 §:n tarkoituksena oli sovittaa tuomareiden palkkojen kehityskaari virkamiesten palkkojen kehityskaareen – joka oli modernisoitu jo 1997 – ja viime kädessä tehdä tuomarinvirka aiempaa houkuttelevammaksi erityisesti takaamalla nopeampi palkkakehitys uran alussa. Oli myös varmistettava yhtäältä se, ettei yksikään jo palveluksessa oleva tuomari kärsi palkanmenetystä joko välittömästi tai koko uransa aikana ja toisaalta se, että kaikki tuomarit olisivat 49-vuotiaina saavuttaneet viimeisen palkkatason.

57 On huomautettava, että unionin oikeuden nykytilassa jäsenvaltioilla ja mahdollisesti kansallisella tasolla työmarkkinaosapuolilla on laaja harkintavalta päätettäessä pyrkimisestä johonkin tiettyyn tavoitteeseen monista sosiaali- ja työllisyyspolitiikan alan tavoitteista ja tämän lisäksi myös määriteltäessä toimenpiteet, joilla kyseinen tavoite voidaan toteuttaa (ks. mm. tuomio Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, 68 kohta).

58 Pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä tarkoitettujen kaltaisilla tavoitteilla ikään perustuva erilainen kohtelu voidaan lähtökohtaisesti perustella ”kansallisen lainsäädännön puitteissa” ”objektiivisesti ja asianmukaisesti”, kuten direktiivin 2000/78 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään.

59 On vielä selvitettävä, ovatko näiden tavoitteiden toteuttamiskeinot kyseisen säännöksen sanamuodon mukaisesti ”asianmukaisia ja tarpeen”.

60 Saksan hallitus selvitti huomautuksissaan ja istunnossa esittämissään täsmennyksissä laajalti BerlBesÜG:n 6 §:n antamiseen johtaneet syyt.

61 Kyseinen hallitus totesi erityisesti, että kokonaisaika, jonka palkka-asteikko kattaa, on tuomareiden ja syyttäjien osalta lyhyempi kuin virkamiesten, koska siinä otetaan huomioon koulutuksen yleensä pidempi kesto ja myöhempi tulo ammattiin. Uuteen etenemisjärjestelmään sisältyy vähemmän palkkatasoja eli kahdeksan ”kokemustasoa”, joten tuomari saavuttaa nopeammin korkeampia palkkoja

vastaavat tasot. Koska tuomareiden palkkoja ei talousarvioon liittyvistä syistä voida korottaa huomattavasti, tämä palkkakehitys hidastuu jälleen välivuosina. Niinpä tuomarin on palkkatasosta 5 lukien odotettava yksi vuosi pidempään edetäkseen korkeammalle palkkatasolle.

62 Saksan hallituksen mukaan tämän muutoksen, joka suosii 31–39-vuotiaita tuomareita, on nähtävä sen palkitsemisena, että ammattitaito lisääntyy erityisen merkittävästi ensimmäisinä työskentelyvuosina, mutta myös keinona vastata tuomareiden tarpeisiin heidän sellaisessa elämänvaiheessaan, jossa heidän kulunsa tämän hallituksen mukaan tavallisesti ovat suurimmat. Lisäksi vanhojen tuomareiden, jotka luokitellaan uudelleen suhteellisen korkeassa iässä eli vanhan järjestelmän ikätasosta 7 lukien, eteneminen hidastuu uudessa etenemisjärjestelmässä. Tämän vaikutuksen kompensoimiseksi palkkatasojen kestoa on vastaavasti lyhennetty vuodella tämän luokan osalta. Saksan hallitus vastasi unionin tuomioistuimen istunnossa esittämään täsmennyspyyntöön, että järjestelmän monitahoisuus johtuu siitä, että lainsäätäjä halusi huolehtia siitä, ettei mikään tuomareiden luokka saa kohtuutonta etua tai kärsi kohtuutonta haittaa uuteen palkkajärjestelmään luokittelusta.

63 On todettava, että unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ei ilmene mitään, mikä asettaisi nämä Saksan hallituksen huomautukset kyseenalaisiksi. Unionin tuomioistuimelle ei myöskään ole esitetty seikkoja sen riitauttamiseksi, että uusi etenemisjärjestelmä on asianmukainen ja tarpeen.

64 On lisäksi hylättävä väite siitä, että BerlBesÜG:n 6 §:llä ”pahennetaan” jo virkamiesten palkkauksesta annetussa aiemmassa laissa epäedullisempaan asemaan asetettujen ”nuorten tuomarien” tilannetta, koska – kuten edellä 47 kohdassa on todettu – tällaisia luokkia ei ole olemassa.

65 Näiden seikkojen perusteella ja otettaessa huomioon, että jäsenvaltioille on tunnustettu laaja harkintavalta päätettäessä pyrkimisestä johonkin tiettyyn sosiaali- ja työllisyyspoliittiseen tavoitteeseen ja myös määriteltäessä toimenpiteet, joilla kyseinen tavoite voidaan toteuttaa, on katsottava, että kansallisen lainsäätäjän tavoitteeseen nähden BerlBesÜG:n 6 §:n antaminen ei ole kohtuutonta.

66 Kaiken edellä esitetyn perusteella yhdeksänteen ja kymmenenteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt vanhojen tuomareiden etenemiselle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että tuomarit, jotka siirtymäajankohtana ovat saavuttaneet tietyn iän, saavat tietyltä palkkatasolta lähtien nopeammin palkankorotuksen kuin ne tuomarit, jotka olivat siirtymäajankohtana iältään nuorempia, siltä osin kuin tästä lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu voidaan perustella direktiivin 6 artiklan 1 kohdan kannalta.

Neljäs kysymys

67 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee neljännellä kysymyksellään unionin tuomioistuimelta oikeudellisista päätelmistä, joita kansallisen tuomioistuimen on tehtävä, jos virkamiesten palkkauksesta annetulla aiemmalla liittovaltion lailla on loukattu ikään perustuvan syrjinnän kieltoa koskevaa periaatetta. Mainittu tuomioistuin kysyy, seuraavatko nämä päätelmät direktiivistä 2000/78 vai tuomioon Francovich ym. (C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428) perustuvasta oikeuskäytännöstä ja täyttyvätkö tässä viimeksi mainitussa tapauksessa Saksan liittotasavallan vastuun syntymisen edellytykset.

68 Unionin tuomioistuin on jo lausunut tästä kysymyksestä tuomiossa Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005), ja sen antama vastaus on täysimääräisesti sovellettavissa käsiteltävään asiaan.

69 Näissä olosuhteissa ja samoin perustein kuin on esitetty tuomion Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005) 88–107 kohdassa neljänteen kysymykseen on vastattava seuraavasti:

— Pääasiaan liittyvien kaltaisissa olosuhteissa unionin oikeus ei edellytä, että syrjityille tuomareille myönnetään taannehtivasti määrä, joka vastaa tosiasiassa saadun palkan ja heidän palkkaluokkansa ylimmän palkkatason mukaisen palkan välistä erotusta.

— Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on selvittää, täyttyvätkö kaikki unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sille, että Saksan liittotasavallalle syntyy vahingonkorvausvastuu unionin oikeuden nojalla.

Viides kysymys

70 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee viidennellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännölle, jonka nojalla kansallisen tuomarin on esitettävä vaade rahasuorituksesta, joka ei perustu suoraan lainsäädäntöön, viipymättä eli ennen kuluvan varainhoitovuoden päättymistä.

71 Unionin tuomioistuin on jo lausunut tästä kysymyksestä tuomiossa Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005), ja sen antama vastaus on täysimääräisesti sovellettavissa käsiteltävään asiaan.

72 Näissä olosuhteissa ja samoin perustein kuin on esitetty tuomion Specht ym. (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ja C-541/12, EU:C:2014:2005) 111–114 kohdassa viidenteen kysymykseen on vastattava, että kun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännön nojalla kansallisen tuomarin on esitettävä vaade rahasuorituksesta, joka ei perustu suoraan lainsäädäntöön, viipymättä eli ennen kuluvan varainhoitovuoden päättymistä, unionin oikeus ei ole esteenä tällaiselle säännölle, jos sääntö ei ole vastaavuusperiaatteen eikä tehokkuusperiaatteen vastainen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, täyttyvätkö nämä edellytykset pääasiassa.

Kahdeksas ja yhdestoista kysymys

73 Kahdeksanteen ja yhdenteentoista kysymykseen ei kuudenteen, seitsemänteen, yhdeksänteen ja kymmenenteen kysymykseen annetut vastaukset huomioon ottaen ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

74 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 3 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että tuomareiden palkkaehdot kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

2) Direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan otettaessa tuomari palvelukseen hänen peruspalkkansa määräytyy yksinomaan hänen ikänsä perusteella.

3) Direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt ennen tämän lainsäädännön voimaantuloa jo palveluksessa olleiden tuomareiden luokittelulle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että palkkataso, jolle heidät vastedes luokitellaan, määräytyy pelkästään sen peruspalkan määrän perusteella, jota he saivat aiemman palkkausjärjestelmän nojalla, vaikka tämä järjestelmä perustui tuomarin ikään perustuvaan syrjintään, siltä osin kuin tästä lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu voidaan perustella tavoitteella, jossa on kyse siitä, että suojataan saavutettuja oikeuksia.

4) Direktiivin 2000/78 2 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt ennen tämän lainsäädännön voimaantuloa jo palveluksessa olleiden tuomareiden etenemiselle uudessa palkkausjärjestelmässä ja säädetään, että tuomarit, jotka siirtymäajankohtana ovat saavuttaneet tietyn iän, saavat tietyltä palkkatasolta lähtien nopeammin palkankorotuksen kuin ne tuomarit, jotka olivat siirtymäajankohtana iältään nuorempia, siltä osin kuin tästä lainsäädännöstä seuraava erilainen kohtelu voidaan perustella direktiivin 6 artiklan 1 kohdan kannalta.

5) Pääasiaan liittyvien kaltaisissa olosuhteissa unionin oikeus ei edellytä, että syrjityille tuomareille myönnetään taannehtivasti määrä, joka vastaa tosiasiassa saadun palkan ja heidän palkkaluokkansa ylimmän palkkatason mukaisen palkan välistä erotusta.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on selvittää, täyttyvätkö kaikki unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sille, että Saksan liittotasavallalle syntyy vahingonkorvausvastuu unionin oikeuden nojalla.

6) Kun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännön nojalla kansallisen tuomarin on esitettävä vaade rahasuorituksesta, joka ei perustu suoraan lainsäädäntöön, viipymättä eli ennen kuluvan varainhoitovuoden päättymistä, unionin oikeus ei ole esteenä tällaiselle säännölle, jos sääntö ei ole vastaavuusperiaatteen eikä tehokkuusperiaatteen vastainen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, täyttyvätkö nämä edellytykset pääasiassa.

Allekirjoitukset